

i Anledning af, at en Godsbefidder havde tilladt sig at bortleie ubebyggede Parceller til Græsning, og det er da Kontrakten derom, som Rancellistfrivelsen erklærer for ulovlig, saa at i 1814 idetmindste holdt Rancelliet for, og det efter en Forhandling med Rentekammeret, en Forhandling, der var saa gammel som fra 1794, at slige ubebyggede Parceller vare fæstepflichtige. Jeg haaber, at den høitærede Landssthingsmand vil have lagt Mærke til, hvorledes Rancelliet udtaler sig over Gaardenes Fæstepflicht. Denne Pligt hviler lige saavel paa den enkelte Del af Bondegaaarden som paa dens ganske Tillæg, det er: paa Jorden; derpaa hviler Fæstepflichten efter Rancelliets Formening i 1814. Vil den høitærede Landssthingsmand have, at jeg skal gaa nærmere op til Nutiden, saa skal jeg nævne for ham, jeg tror en Rentekammerfrivelse af 1ste Marts 1836, hvoraf han vil se, at ogsaa paa den Tid havde man den Anskuelse, at Parceller af Gaarde ere Fæstepflicht undergivne uden Hensyn til deres Bebyggelse. I Dvrigt vil det høie Thing jo ikke have misforstaaet, at det er i § 6 Nr. 2, at Udvalget omtaler Fæsteforpligtelsen uden Hensyn til Bebyggelsen; i Nr. 3 tales der derimod om Jordbrug med saa og saa stort Tilliggende; det er altsaa bebyggede Jorder, saa at det kun er i Nr. 2, at der handles om ubebyggede Jorder. Nu skal jeg dog henstille til Enhver, om det dog ikke, naar der ved en Gaards Omdeling udlægges en Parcel paa 2 Tønder Hartkorn, maa være Meningen, at denne Parcel skal bebygges; men selv om det ikke maatte være det, — og jeg hører et Nei her i Nærheden af mig — saa have vi af Rentekammeret hørt den gode gamle Tradition stadfæstet, og Rancelliet har ligeledes altid holdt paa: Bygning eller ikke Bygning, saa hviler dog Fæsteforpligtelsen paa Gaardens hele Tillæg og paa dets enkelte Dels. Den høitærede Landssthingsmand bemærkede ved vort Endringsforslag til Nr. 2, at derved vilde man føre Fæsteforpligtelsen ud over f. Ex. en Tørve-mose, der ved Udskiftningen var udlagt til hele Bylaget. Jeg tvivler paa, at det ærede Medlem i saa Henseende har Ret, thi en saadan til hele Bylaget udlagt Tørve-

mose kan vanffæltigt gaa ind under „en Parcel“ med et Tilliggende af den og den Størrelse. — I een Henseende har, efter de Dplysninger, jeg har tilladt mig at forelægge, unegtelig Regjeringen og Udvalgets Flertal foretaget en Fravigelse fra den gode gamle Tradition; thi af alle de Afstykker, jeg har citeret, vil det høie Thing have hørt, at uden Undtagelse udgjør 1 Tønde Hartkorn Græsningen. Vi have foreslaaet 2 Tønder Hartkorn, og navnlig jeg, som ifjor under den literære Forhandling udtalte, hvad jeg haaber nu dog nogenlunde at have paavist Rigtigheden af, at den gode gamle traditionelle Regel var 1 Tønde Hartkorn, her maatte sig et Par Ord om, hvorfor jeg nu har været med til at skrive 2 Tønder Hartkorn. Det har jeg gjort, fordi jeg anerkjender Rigtigheden af den Betragtning, at et Gaardbrug paa 1 Tønde Hartkorn maatte i og for sig ikke afgive et fuldkommen tilstrækkeligt Underhold for en Gaardmandsfamilie, medens denne Indsigelse derimod neppe vil ramme et Jordbrug paa 2 Tønder Hartkorn. Fremdeles vil der, hvis dette Lovudkast ophøies til Lov, komme en Lovregel i Stedet for Administrationens Opfattelse af Lovgivningen, og det følger da af sig selv, at Administrationen vil være pligtig til ganske anderledes nøie at vaage over Lovens Overholdelse og dermed over Bondeljordens Bevarelse for Bondestanden. Disse Betragtninger har Flertallet delt, og derfor have vi ment i den Retning at kunne fravige den gamle Tradition.

Endnu et Angreb gjorde det høitærede Medlem paa Regjeringsudkastets § 6 og Udvalgets Behandling af denne Paragraf. Han sagde: Lov i Guds Navn nye Regler og fastsaa Administrationens gamle Regler, men giv dog ikke disse Regler tilbagevirkende Kraft. Det vilde være en u hørt Misbrug, sagde han, og han føiede til, at han havde Modbydelighed for saadanne tilbagevirkende Love. Ja, jeg beklager her ved denne Leilighed atter, at det høitærede Medlem ikke har modtaget en juridisk Dannelse, thi saa tvivler jeg om, at han enten i Regjeringens Forslag eller i vor Behandling af det vilde finde det Allermindste som ligner tilbagevirkende Kraft. Den høit-